

Vi använder cookies för att förbättra funktionaliteten på våra sajter, för att kunna rikta relevant innehåll och annonser till dig och för att vi ska kunna säkerställa att tjänsterna fungerar som de ska.

Läs mer

Stäng

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2020-01-22 09:23
Artikels ursprungadress: <https://www.dn.se/sthm/fororenade-stockholm-giftiga-amnen/>

Hälsa

10 giftiga ämnen – så kan de skada hälsa och miljö i Stockholm

UPPDATERAD 2019-11-12 PUBLICERAD 2019-11-12

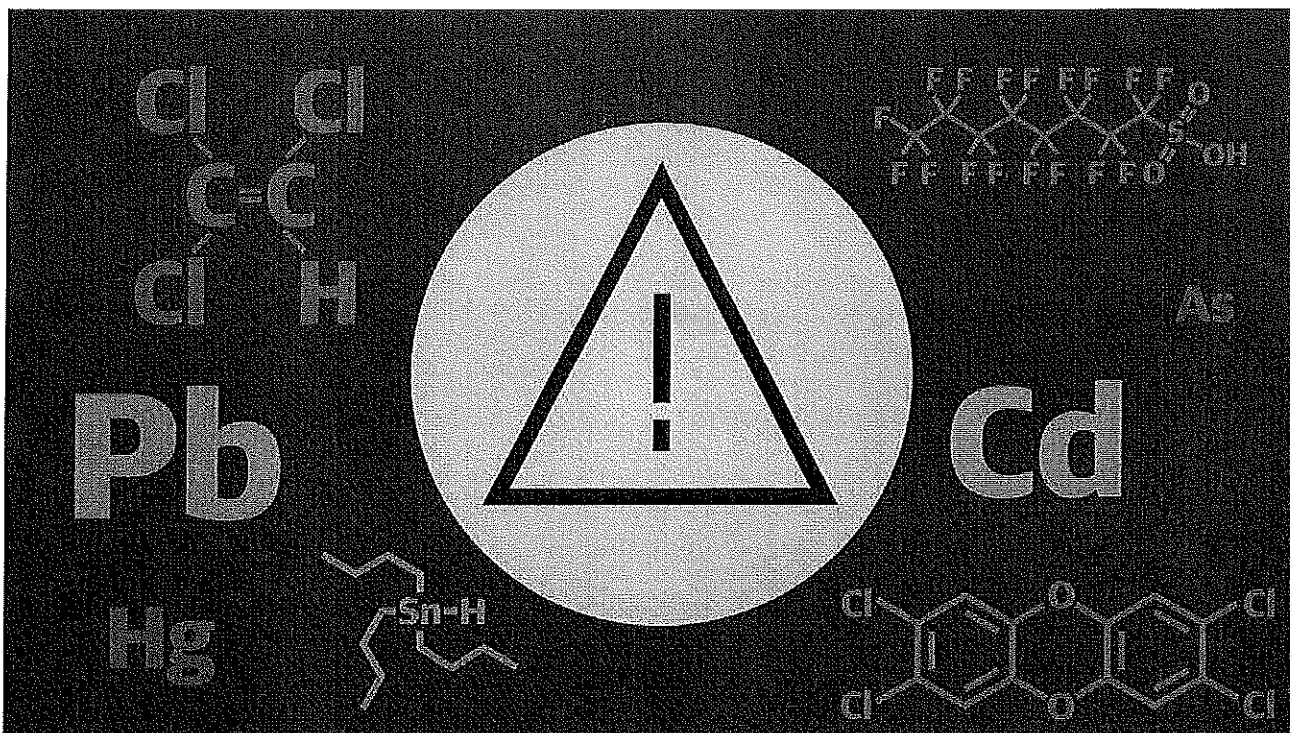

Foto: Maria Westholm

Bly, arsenik och dioxin finns bland föroreningarna i Stockholms län. Här är tio av de giftiga ämnena – och hur de påverkar vår hälsa och miljö vid exponering för skadliga halter.

Läs senare

DN har kartlagt de områden som Länsstyrelsen Stockholm har pekat ut som potentiellt förorenade. I 123 av fallen bedöms risken för påverkan på hälsa och miljö vara mycket stor. 32 av dessa högriskområden gränsar till känsliga platser som naturreservat, vattentäkter, skolor och bostäder.

Hur farligt ett förorenat område faktiskt är för miljö och människa beror på en rad olika faktorer. Bland annat vilka ämnen det handlar om, var de finns, i vilka mängder, och hur lätt de sprider sig. Det handlar också om på vilket sätt människor kommer i kontakt med föroreningarna, i vilken utsträckning de utsätts och om områdets känslighet. Att någon människa i

Sverige tagit skada som en direkt följd av att ha vistats i ett förorenat område har inte DN kunnat belägga.

Pb Bly

Metalliskt grundämne som förekommer naturligt i luft, mark, vatten och föda. Skadar nervsystemet redan vid mycket låg dos. Blyexponering hos foster och små barn har kopplats samman med nedsatt intellektuell kapacitet, störd blodbildning, försvagad hörsel, njurpåverkan och hämmad tillväxt av skelettet. Vuxna kan löpa ökad risk för högt blodtryck och kronisk njursjukdom.

As Arsenik

Giftig halvmetall som kan nå människor via dricksvatten och föda. Ett litet barn som äter en näve jord med en arsenikhalt på 1 g per 100 kg kan drabbas av allvarlig förgiftning. Kronisk exponering kan öka risken för cancer, hjärt-kärlsjukdom, leverskada, kronisk hosta, diabetes och neurologisk påverkan under tidig utveckling.

Hg Kvicksilver

Metalliskt grundämne som räknas till ett av de särskilt farliga ämnen som ska fasas ut inom ramen för Sveriges miljömål "Giftfri miljö". När människor främst genom konsumtion av fisk. Barn som exponerats för höga doser under fosterstadiet har fötts med grava hjärnskador. Även symtom som inlärningssvårigheter och försämrad intellektuell kapacitet har påvisats.

Cd Kadmium

En av de giftigaste tungmetallerna. När icke-rökande människor främst genom intag av fast föda. Kan försämra njurarnas förmåga att rena blodet från nedbrytningsprodukter och leda till benskörhet och frakturer. Klassat som cancerframkallande på grund av ökad risk för lungcancer.

Cl Klorerade lösningsmedel

Lösningsmedel med klor, exempelvis trikloreten (TCE). Används i avfettningsmedel och kemtvättvätskor. Kan öka risken för cancer hos människor, ge skador på vattenlevande organismer och i vissa fall bryta ned ozonskiktet.

Perfluorerade ämnen (PFAS)

Ämnen som är giftiga vid lång eller upprepad exponering, exempelvis PFOS och PFOA, som inte bryts ned i naturen och är reproduktionsstörande för vattenlevande organismer. För människor är livsmedel den största källan till exponering. Kan öka kolesterol-, fettsyra- och urinsyrahalter i blodet. Kan överföras till foster via moderkakan och leda till minskad födelsevikt eller försämrat immunförsvar.

Dioxiner

Samlingsnamn för en stor grupp toxiska ämnen, som PCDD och PCDF. I miljön ansamlas ämnena i fett hos levande organismer och människor exponeras genom livsmedel som fisk, kött och mjölk. Spädbarn exponeras genom modersmjölken. Kan leda till fortplantnings- och utvecklingsstörningar och försämrat immunförsvar. Är även cancerframkallande och kan öka risken för diabetes och hjärt-kärlsjukdom.

Tributylenn (TBT)

Ämne som använts flitigt i båtbottnfärg. Extremt giftigt, kan göra vattenlevande organismer som snäckor, musslor och fisk sterila vid knappt mätbara halter. För människor är fisk- och skaldjurskonsumtion den största källan till exponering. TBT är giftigt även för människan och kan påverka våra hormoner.

PAH

Exempelvis Benso[a]pyren, bildas vid bland annat vedeldning, energiproduktion och trafikavgaser. Klassas som en cancerframkallande luftförorening och har en skadlig inverkan på miljön.

 PCB

En grupp svårnedbrytbara industrikemikalier som sprids till människan främst genom matfisk. Kan i höga halter påverka utvecklingen av hjärnan och nervsystemet och leda till beteendeförändringar. Misstänks också ha effekter på immunförsvaret, fortplantningsförmågan och hormonsystemet samt öka risken för cancer.

Källor: Karolinska institutet, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Stockholms stad

Läs också: 32 känsliga platser i Stockholms län med stor risk för hälsa och miljö

TEXT**Amanda Lindholm**

amanda.lindholm@dn.se

Följ

Lars Klefbom

lars.klefbom@dn.se

Följ

[Visa kommentarer \(0\)](#)

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt